

Innst. S. nr. 219

(2004-2005)

Innstilling til Stortinget fra justiskomiteen

Dokument nr. 8:71 (2004-2005)

Innstilling fra justiskomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Karita Bekkemellem Orheim, Knut Storberget og Gunn Karin Gjøl om rett til å tegne forsikring

Til Stortinget

SAMMENDRAG

Stortingsrepresentantene Karita Bekkemellem Orheim, Knut Storberget og Gunn Karin Gjøl har den 20. april 2005 fremmet følgende forslag:

- "1. Stortinget ber Regjeringen gjennomgå forsikringssektorens praksis med utarbeidelse av risikoopplysninger, som blir brukt blant annet for å gi avslag til søkere av ulike typer forsikring.
2. Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om en vurdering av om det bør innføres en kontraheringsplikt, dvs. en lovfestet rett til å tegne forsikringsavtale."

I begrunnelsen for forslaget vises det til at forslagsstillerne har merket seg saker der ulike forsikringsaktører har avvist foreldre som ønsker å forsikre sine barn. Eksempler på dette er barn med Downs syndrom eller ulike typer lese- og skrivevansker. Forslagsstillerne mener at dette er en svært uheldig utvikling. Forslagsstillerne viser til at det ikke finnes regler for hva forsikringsselskapene skal ta hensyn til når de vurderer om noen skal få forsikring eller ikke. Det er i dag ingen lovfestet plikt (kontraheringsplikt) for forsikringsselskaper til å tegne forsikringsavtaler.

Rett til forsikring ble drøftet i NOU 1983:56 Lov om avtaler om personforsikring (personforsikringsloven). Rett til forsikring ble ikke foreslått på bakgrunn av at usaklig nektelse av forsikring ikke ble vurdert som et problem i Norge. Forslagsstillerne mener at dette har

endret seg. Forslagsstillerne har også merket seg eksempler som handler om at forsikringsselskaper krever at barn av foreldre som for eksempel har bestemte sykdommer, må oppgi dette hvis de selv skal søke om ulike typer forsikring. Forslagsstillerne mener at det er behov for en grundig gjennomgang av forsikringsselskapenes utarbeidelse av risikoopplysninger og deres avslag på bakgrunn av disse opplysningene for søknader om blant annet livsforsikring.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Gunn Karin Gjøl, Anne Helen Rui og Knut Storberget, fra Høyre, lederen Trond Helleland, Linda Cathrine Hofstad og Ingjerd Schou, fra Fremskrittspartiet, Jan Arild Ellingsen og André Kvakkestad, fra Kristelig Folkeparti, Einar Holstad og Finn Kristian Marthinsen, og fra Sosialistisk Venstreparti, Inga Marte Thorkildsen, viser til Dokument 8:71 (2004-2005) og til departementets vurdering av dette i brev av 29. april 2005. Brevet følger som vedlegg til denne innstillingen.

Komiteen er kjent med at forsikringsselskapene opererer med en ulik praksis mht. hvordan de behandler sine kunder. Ikke minst gjelder dette i forhold til adgangen til å avvise kunder og foreta innhenting av bakgrunnsinformasjon.

Komiteen har forståelse for at noen føler dette urettferdig, men ser samtidig at forsikringsselskapene har behov for å sjekke enkelte forhold vedrørende sine kunder. Siden en forsikring er basert på en gjensidig frivillig avtale mellom to parter, mener komiteen at dette er en del av en prosess hvor begge er avhengige av å finne frem til en avtale med den andre på akseptable vilkår.

Komiteen vil på denne bakgrunn støtte forslag nr. 1 fra representantene Bekkemellem Orheim, Gjul og Storberget fremsatt i Dokument nr. 8:71 (2004-2005).

Vedrørende forslag nr. 2 fra de samme representanter mener komiteen at ordlyden i forslaget er for vagt. Komiteen fremmer derfor følgende alternative forslag:

"Stortinget ber Regjeringen foreta en gjennomgang av konsekvensene ved innføring av kontraheringsplikt."

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Arbeiderpartiet, vil samtidig fremholde at dette ikke betyr at flertallet har tatt stilling til om hvorvidt en slik mulig kontraheringsplikt bør innføres, og at flertallet vil komme tilbake med sitt syn på dette etter at Regjeringen har gjennomgått konsekvensene av en slik ordning.

KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til dokumentet og råar Stortinget til å gjøre slikt

v e d t a k :

I

Stortinget ber Regjeringen gjennomgå forsikrings-selskapenes praksis med utarbeidelse av risikoopplysninger, som blir brukt blant annet for å gi avslag til søkere av ulike typer forsikring.

II

Stortinget ber Regjeringen foreta en gjennomgang av konsekvensene ved innføring av kontraheringsplikt.

Oslo, i justiskomiteen, den 1. juni 2005

Trond Helleland
leder

Finn Kristian Marthinsen
ordfører

Vedlegg**Brev fra Justisdepartementet v/statsråden til justiskomiteen, datert 29. april 2005****Dokument nr. 8:71 (2004-2005) - forslag fra stortingsrepresentantene Kanta Bekkemellem Orheim, Knut Storberget og Gunn Karin Gjøl om rett til å tegne forsikring**

Jeg viser til justiskomiteens brev 28. april 2005 med vedlagt dok. nr. 8: 71 (2004-2005) - med forslag i to punkter fra stortingsrepresentantene Karita Bekkemellem Orheim, Knut Storberget og Gunn Karin Gjøl om rett til å tegne forsikring.

Forslagets første punkt gjelder forsikringsselskaperes praksis med å be om opplysninger som kan ha betydning for risikovurderingen. Selskaperes praksis på dette området er regulert i flere lovbestemmelser. Jeg vil først vise til forsikringsavtaleloven (lov 16. juni 1989 nr. 69) § 13-1, som åpner for at forsikringsselskaperne kan be om opplysninger som kan ha betydning for risikovurderingen i forbindelse med tegningen av en personforsikring. Forsikringskunden har etter bestemmelsen plikt til å gi riktige og fullstendige svar på selskapets spørsmål. Forsikringstakerne skal også uoppfordret gi opplysninger om "særlige forhold som de må forstå er av vesentlig betydning for selskapets vurdering av risikoen". Når det gjelder bruk av genetiske

opplysninger, følger det imidlertid begrensninger av lov 5. desember 2003 nr. 100 om humanmedisinsk bruk av bioteknologi m.m. § 5-8, som setter forbud mot bruk av genetiske opplysninger utenfor helsetjenesten.

Den nevnte bestemmelsen i forsikringsavtaleloven § 13-1 må ses i sammenheng med forsikringsvirksomhetsloven (lov 10. juni 1988 nr. 39) § 7-6, som pålegger forsikringsselskaperne å fastsette premier som "står i rimelig forhold til den risiko som overtas og i forhold til selskapets økonomi". Innholdsmessig foreslås denne bestemmelsen videreført som § 12-1 i det forslag til ny lov som Stortinget for tiden har til behandling, jf. Ot.prp. nr. 68 (2004-2005).

Det andre forslaget går ut på å be regjeringen vurdere om det bør innføres en kontraheringsplikt, det vil si en lovfestet rett til å tegne en forsikringsavtale. Når man i forsikringsjuridisk sammenheng bruker begrepet "kontraheringsplikt", taler man vanligvis om et krav til saklig begrunnelse for å nekte å tilby forsikring. Jeg kan opplyse om at dette spørsmålet allerede er til vurdering i departementet, og at jeg har håp om å kunne sende ut et høringsbrev i løpet av mai måned.

